

kedvező (esős, szeles) a méháltali megporzásra. — A zárt virágok magjaiból fejlődő növények azonban satnyábbak és virágai is halványabbak.)

III. Összefoglalás.

Házifeladat: 1. A szétszedett virág egyes részeit ragasszátok papirosra.

2. Gyűjtsetek ibolyatokokat.

Jeges Sándor.

Könyvvitelan.

Üzleti események megbeszélése. Az első följegyzési könyv.

Tanítás a polgári iskola IV. osztályában.

1. *A múlt óra anyagának számonkérése.* Beszélgessünk arról, hogyan indítja meg a kereskedő üzletét, vagy az iparos műhelyét. Mire van szükségük első sorban? — Csak készpénz lehet az üzleti vagyon? — Említsetek üzleti vagyonrészeket! — Az üzleti forgalom közben mindig ugyanaz, marad az üzleti vagyon? — Hogyan változnak az egyes üzleti vagyonrészek? — Miért fontos ezen változások följegyzése? — Ha a kereskedő egy 150 P-ért vett árút elad 180 P-ért, megállapíthatja azonnal a nyereségét? — Miért nem? — Fontos-e a kereskedőnek tudni, hogy üzleti tevékenysége milyen eredménnyel járt? — Hogyan állapíthatja ezt meg? — Kell-e az adósokat és hitelezőket nyilván tartani? Miért? — Milyen szerepe lehet a könyvelésnek az adóztatásnál? — Milyen szerepük van a könyveknek per esetén? — Milyen szerepük van a könyveknek fizetési nehézségek esetén? — Miért kell tehát a kereskedőnek, iparosnak és mezőgazdának rendes könyveket vezetni? — Miből áll a könyvelés az üzleti év elején, az üzleti év folyamán és az üzleti év végén?

2. *Az új probléma kijelölése.* Napközben a kereskedő, vagy iparos nem ér rá a gondos könyvelésre. Azért egy olyan könyvet használ, ahova sorrendben följegyzi a napközben előforduló eseményeket. Amikor azután ideje engedi, átvezeti ezeket a megfelelő könyvekbe. Ezt a könyvet *első följegyzési könyvnek* nevezzük. Most beszélgetni fogunk az üzleti életben előforduló eseményekről, amelyek az üzleti vagyonban változást idéznek elő. Az eseményeket bejegyzitek az első följegyzési könyvbe. A könyvbe szépen, gondosan kell írni. Ügyelni kell arra, hogy minden bejegyzés hibátlan legyen. Ha mégis hibát ejtünk, úgy kell a hibát rendbehozni, hogy az eredeti bejegyzés is olvasható legyen. Nem szabad radírozni, vakarni, vagy másképen olvashatatlanná tenni. Hibás számot, vagy szót úgy kell rendbe

hozni, hogy a hibásat egy vonalkával áthúzzuk és a helyeset följe írjuk.

3. *Az új anyag megbeszélése.* Halász Imre 1936. október hó 1-én fűszerüzletet nyit és befektet az üzletbe 16.000 P-t.

Melyek azok a fontos adatok, melyeket Halász bejegyez a könyvbe?

Fontos a dátum (év, hó és nap), a szöveg (üzletbe fektetett tőke) és az összeg. Mivel a következő események is ugyanabban a hónapban történnek, azért „1936. október hó” szavakat a legfelső vonal fölé írjuk. A napot beírjuk az első rovatba, a szöveget a szövegrovatba, az összeget a pénzrovatba.

Mekkora Halász üzleti vagyona? — Lehet-e Halásznak egyéb vagyona is? — (Lehet háza, egyéb ingatlana, értékpapírja, bankbetétje, amelyek nem vesznek részt az üzleti forgalomban. Ez Halász magánvagyon.) Miért nem könyveli ezt is? — Ha Halász hitelt vesz igénybe, felelős-e a magánvagyonával is, vagy pedig csak az elkönyvelt üzleti vagyonnal?

Az üzleti vagyon és magánvagyon megkülönböztetés csak könyvelési szempontból fontos, jogi szempontból nem.

Október 1-én rendeltünk Hoffmann és Társa budapesti nagykereskedő cégtől 875 kg kockacukrot á 1.15 P, 342 kg kuba-kávét á 5.20 P, 417 kg Karolinarizst á 76 f, 156 kg Korff-kakaót á 3.60 P, Irjátok meg a megrendelő levelet!

Kell-e valamit könyvelni? Miért nem?

Október 3-án elkészült Barna István asztalosmester az üzlet berendezésével. Kifizetjük a 800 P-s számlát.

Fogalmazzatok meg röviden az eseményt és gondosan írjátok be!

Hogyan változott ezáltal az üzleti vagyon? (Pénzkészletünk csökkent, ellenben új vagyonrész keletkezett: Üzleti berendezés 800 P értékben.)

Miből áll most az üzleti vagyon? (Készpénz 15.200 P és üzleti berendezés 800 P, összesen 16.000 P.)

Változott-e az üzleti vagyon összege?

A számla könyvelési okmány, meg kell őrizni.

Október 4-én megérkezik Hoffmann és Társától az árú. Az árút átvesszük. Hogyan?

A számlaösszeget postautalványon küldjük. Állítsátok ki az utalványokat!

A postautalványok díjjegyzéke: 20 P-ig 20 f. 100 P-ig 60 f. 500 P-ig 1.20 P. 1000 P-ig 2 P, 1200 P-ig 2.20 P. Egy postautalványon feladható legnagyobb összeg 1200 P.

Hány darab 1200 P-s utalvány kell? — Ezenkívül még mekkora utalvány kell? — Mennyit fizet Halász a pénz elküldéséért?

Nyilatkozatok a pénzküldésnek erről a módjáról!

Fogalmazzatok meg a tételt és írjátok be az első följegy-

zési könyvbe!

Hogyan változott meg most az üzleti vagyon? — Melyik vagyonrész csökkent és milyen új vagyonrész keletkezett?

Milyen vagyonrészekből áll most az üzleti vagyon? (Készpénz 11.529:63 P, üzleti berendezés 800 P, árú, hozzáadva a portó 3670:37 P.)

Változott-e az üzleti vagyon összege?

Megrendelőlevél másolata, számla, postautalvány szelvénye gondosan megőrzendő.

Október 4-én fizetünk szállítási költséget az érkezett árú után 24:76 P.

Fogalmazzátok meg a tételt és írjátok be!

Hogyan történhetik az árú szállítása?

Kinek a költségére és veszélyére történik a szállítás?

Az eladó, ha másképp nem állapodtak meg, az árút ott adja át, ahol üzleti telepe van. A szállítás tehát a vevő költségére és veszélyére történik.

Hogyan változott az üzleti vagyon?

A szállítási költség ugyanannyival emeli az árú értékét.

Október 6-án eladunk Balogh Jenőnek Kistelek készpénzért 100 kg kockacukrot á 1.22 P, 40 kg kubakávé á 6.40 P, 25 kg Korff-kakaót á 4.60 P.

Állítsátok ki a számlát!

Fogalmazzátok meg a tételt és írjátok be!

Hogyan változott az üzleti vagyon? — Melyik vagyonrész csökken és melyik emelkedett? — Mi történt az üzleti vagyon összegével?

Mennyi a nyereség? — Tiszta nyereség ez? Miért nem?

Október 8-án fizetünk az üzlethelyiségért bért 600 P-t.

Állítsátok ki a nyugtát!

Fogalmazzátok meg a tételt és írjátok be!

Milyen változás történt az üzleti vagyonban?

Az üzleti költség csökkenti az üzleti vagyon összegét.

A nyugta megőrzendő.

Október 10-én vesziünk Dinner E. cukornagykereskedőtől 500 kg cukrot á 1.15 P. Fizetendő 2 hét múlva.

Fogalmazzátok meg a tételt és írjátok be!

Hogyan változott az üzleti vagyon? Árú szaporodik, de adósság keletkezett.

Az adósság is üzleti vagyon és pedig negatív vagyon, vagyis passzív vagyon. Ezzel szemben a készpénz, az üzleti berendezés, az árú aktív vagyon. Aktív és passzív vagyon különbsége adja a tiszta vagyont.

Változott-e a tiszta vagyon? Az aktív vagyon 575 P-vel gyarapodott, ellenben 575 P passzív vagyon keletkezett, tehát a tiszta vagyon nem változott.

Október 14-én eladtunk Hajós Pálnak Helyben hitelre 150 kg cukrot á 1.25 P, 80 kg Karolinarizst á 86 f.

Állítsátok ki a számlát!

Fogalmazzátok meg a tételt és írjátok be!

Hogyan változott az üzleti vagyon? Milyen új vagyónrészeket keletkezett?

A követelés aktív vagyon, az adósság passzív vagyon.

Kinek lehet hitélezni?

Október 16-án a postatakarékpénztárnál csekkszámrlát nyitattunk és elhelyeztünk a csekkszámrlára 1600 P-t.

Hogyan történik ez?

Milyen előnyöket nyújt a csekkszámrla?

Fogalmazzátok meg a tételt és írjátok be!

Milyen változást szenvedett az üzleti vagyon?

Október 20-án Hajós Pál küld adósságára 100 P-t.

A pénzt a postatakarékpénztári befizetési lapon küldi.

Állítsátok ki a befizetési lapot!

Fogalmazzátok meg a tételt és írjátok be!

Hajós Pál levélben értesít bennünket a befizetésről. Irjátok meg a levelet!

Hogyan változott az üzleti vagyon?

Október 24-én kifizetjük Dinner E.-nek fennálló tartozásunkat.

Hogyan történik ez? Postautalvánnyal, mennyibe kerül ez? Postatakarékpénztári befizetési lappal mennyibe kerül? Hogyan történhetik postatakarékpénztári csekkátutalással? Hogyan klingerrel?

Utaljátok át postatakarékpénztári csekkszámrlánkról. Állítsátok ki a csekkeket! Mit kell tenni a kiállított csekkel? Az utalványozásról értesítsétek Dinner Emilt!

Fogalmazzátok meg a tételt és írjátok be!

Milyen változás történt az üzleti vagyonban? Adósságunk csökkent, de postatakarékpénztári követelésünk is csökkent. Milyen változás történt a tiszta vagyonban?

Október 25-én eladunk Szabó Bélának Halas utánvéttel 10 kg kávé á 6.80 P, 10 kg kakaót á 5 P.

Állítsátok ki a számlát!

Állítsátok ki az utánvételes szállítólevelet!

Fogalmazzátok meg a tételt és írjátok be!

Október 25-én rendelünk Hutter és Lever szappangyár Rt.-től 800 kg szappant á 76 f.

Írjátok meg a megrendelő levelet!

Kell-e most könyvelni?

Október 27-én a szappan megérkezik. Hogyan vesszük át?

A minőség nem felel meg, megírjuk a cégnek, csak úgy vesszük át, ha az árból 5%-ot enged. Irjátok meg ezt a levelet!

Fogalmazzátok meg a tételt és írjátok be!

Október 27-én Szabó Béla utánvétele beérkezik.

Fogalmazzátok meg a tételt és írjátok be!

Október 29-én a Hutter és Lever Rt. cég enged 5%-ot az árból. A pénzt postatakarékpénztári befizetési lappal küldjük meg.

Állítsátok ki a befizetési lapot!

Írjátok be a tételt az első följegyzési könyvbe!

Október 29-én veszünk Hoffmann és Társától 400 kg cukrot á 1.15 P, 200 kg kakaót á 3.60 P. Fizetünk azonnal 600 P-t, a többi 1 hó múlva.

Írjátok be a tételt!

Milyen változás történt az üzleti vagyonban?

Október 30-án Hoffmann és Társa cég kér a hátralékos összegről 1 hó múlva lejáráó váltót. A váltót levél kíséretében elküldjük.

Írjátok meg a levelet és állítsátok ki a váltót!

Írjátok be a tételt az első följegyzési könyvbe!

Milyen a változás az üzleti vagyonban? *Azáltal, hogy náltót adtunk, könyvbeli adósságunk megszűnik és váltóadósság keletkezik. Ez a váltó passzív vagyónrész.*

Október 30-án eladunk Kiss Dezsőnek Helyben 150 kg cukrot á 1.22 P, 150 kg szappant á 1.10 P. A számla összegét egy 2 hó múlva lejáráó váltóval egyenlíti ki.

Állítsátok ki a számlát és a váltót!

Írjátok be a tételt az első följegyzési könyvbe!

Milyen változás történt az üzleti vagyonban?

A kapott váltó aktív vagyónrész.

Október 31-én kifizetünk a személyzetnek 240 P havi bért.

Írjátok be a tételt.

Milyen változás történt az üzleti vagyonban?

4. **Összefoglalás.** Említetek tiszta csereüzleteket, ahol két vagyónrész kicserélődik anélkül, hogy a tiszta vagyon változnék!

Említetek üzleteseményeket, ahol csak egy vagyónrész változik, ahol a tiszta vagyon a) szaporodik, b) csökken.

Említetek csereüzleteket, ahol két vagyónrész cserélődik úgy, hogy a tiszta vagyon a) szaporodik, b) csökken.

Szenes Adolf.

Természettan.

Szikratáviró.

Tanítás a polgári iskola III. osztályában.

Eszközök:

A tanterem hátsó sarkában felszerelve a jelfogó állomás.
1. normális nagyságú elektromos csengő, 2. kohéer, 3. két pár-